

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCXCV. Demens ex vinculis fortis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

num civem. Neque enim quisquam expectet, ut hoc iudicio dicam quomodo prodiderit, quo precio, quo tempore, quo loco. Si vultis hæc audire, date diem: sine hoc quidem impetro, non meruistis. Et hoc me mea causa non facere cui non possit esse manifestum? expediebat alioqui mihi vivere, expediebat suspenso ac sollicito transigere hæc tempora. Fortius est quod differo mortem, quam quod mori non recuso.

CCXCV.

Demens ex vinculis fortis.

Dementiae damnatus à filio, & alligatus, ruptis vinculis fortiter fecit. Præmio petit restitutionem: quam cum filio contradicente accepisset, abdicat filium.

S E R M O.

Filius optabit, ut pater sanus sit: dicet id genus furoris fuisse, ut intermissionem haberet.

DECLAMATIO.

Cœperam gratulari: ecce, iterum sollicitor: jam irascitur pater. Quod ad me pertinet, non alia ratione contra-

1 Frequent hoc, aut aliud tale est argumentum, apud declamatores, ut videre est ex hoc nostro Quintiliano hic, & in Instit. passim, sed præcipue lib. 7. cap. 5. & ex Seneca libris tum declamationum, tum controversiarum, atque ex iis etiam declamationibus, quæ sub nomine Quintiliani circumferuntur. Filio vero certum est, nullam actionem fuisse adversus patrem, nisi dementiae. Declam. 346. infra. Quod item in filiis emancipatis observabatur: quia non tam jure potestatis vetuit Prator, parentem in jus vocari absque permisso suo, quam ob reverentiam debitam jure & natura. Ait enim Quintil. lib. 11. c. 1. cum de decoro tractat: Quod de matre dixi (inquit) de utroque parente accipiendum est. Nam inter patres etiam

filiisque, cum intervenisset emancipatio, litigatum scio. quasi raro id admitti solet. A Græcis petita est hæc actio quæ Platoni lib. 11. de leg. ἐκ τῆς ἀφρονοίας appellatur. cujus verba, quia omnem hanc formulam explicant, operæ pretium erit huc transferre. εἰάν τις ἴνοι νόσος, ἢ γῆρας, ἢ ἐν τούτων χαλεπότης, ἢ ἐν ζυμπαίνῃ τεύτι ἐκφορῆ ἀπεργάζῃ) ἀφρονοίας τῆ ποικίλῃ, καὶ λαμπρῆ τοῦ ἀλλοῦ πάλιν τῆ συνδαιτυμνίαν, οἰκοφθορῆ ἢ ὡς ἂν τῆ αὐτῆ κέρει. ὁ δὲ ἦος ἀπορῆ καὶ ὀκνησίην τῆ ἀφρονοίας γράφει δίκαιον νόμον αὐτῶ κείθει. πρῶτον μὲν πρὸς τὰς πρεσβυτάτας τῆ νομοφυλάκων ἐλθόντων διηγῆται πλὴν τῆ πάλιν ζυμφορῆν. οἱ δὲ καλῶντες ἰκανῶς ζυμφορῶντων εἰάν τε

contradico, quam ne pater domi sine custode sit. Non aliter itaque hanc causam agam, quam proxime egi, etiam si in illa nocuit antea ratio. Diu ego tuli valetudinem patris, donec tam manifesta esset, ut damnarem etiam invitus. Tradita est curatio mihi: quam diligenter hoc egerim, æstimate: videtur hoc esse sanatus. Nec illud argumentum sanitatis est, quod rupit vincula: sæpe faciebat hoc ipsum. Quod in hostes impetum fecit, quod præmium petit, ago gratias fortunæ: visus est sanus. Quid objicis? Egisti (inquit) mecum dementiæ. Si non tenuissem, tamen licuerat: datum est hoc jus contra patrem. Legum lator prospexit senectuti: ideo medicinam filius imperavit: cum vero sanaverim, poteram videri impius, nisi detulissem. Non est indulgentia permittere sibi furorem. Sed alligavi: hoc si iniquum esset, non liceret. Deinde objicies, quod non custodivi. Testor Deos, non recessi à custodia, donec me bellum avocavit. At contradixi præmio tuo. Hoc simile est ei, quod defendis: & non dicam. Recentia tua fecerunt merita, ut obtineres: an debuerim, apparebit. Non desinam optare, ut hanc causæ meæ partem malam faciam. Ducet ista animi tui quies: scias quibus iras caris, scias quos ames.

CCXCVI.

εάν τε δὲν γραφέωξ ἢ εἰάν μὴ, τίω
 γραφίω. εἰάν δὲ ξυμβολάσωσι, γιγνέ-
 σθωσαν τῶ γραφομῶρα κέρβιρες ἀμφο-
 τὴ ξυμδιδιγι. ὁ δὲ ὄφλων, ἔλοιπὲ χρο-
 νος ἀκυρῶ ἔσω τὸ αὐτῆ ἢ τὸ σμικρῶ-
 ζατον ἀπῆθεωξ. κατὰπερ παῖς δὲ οἰ-
 κείτω τὸ ἐπιλοιπον βίον. At quæ in fo-
 ro, petendi curatoris patri furioso vel
 prodigo: hæc in schola, dementiæ ratio
 est. Quæ dementiæ judicia (ut Fabius
 ait Quint.) aut propter id quod factum
 est, aut propter id quod adhuc fieri, vel
 non fieri potest, instituantur: & actor
 in eo quod factum est, liberum habet
 impetum, sic tamen ut factum accuset,
 ipsius patris tanquam valetudine lapsi

misereatur, & novissime dementiam ra-
 tioni queratur obstare, non mores, quos
 quanto magis in præteritum laudavit,
 tanto facilius, probabit morbo esse mu-
 tatos. Eo colore, querela inofficiosi te-
 stamenti movebatur: unde & hæc for-
 mularum, materiæ officiorum dicebantur.
 Maximum enim officium est, ut patri
 mente capto & prodigo, filius curato-
 rem petat, quod Sophocli accidit: ut et-
 iam jure, cura patris ipsi filio conceda-
 tur, & id Divus Pius rescripsit. *Ærod.*

I *Ut hanc causæ meæ partem malam
 faciam.] Immo facias. Pium est votum.
 Ut magis indies ostendas te dementem
 non esse. Gronovius.*